

Ure	Tvarina	Dispozicija	Učila	Knjige	Opombe
25	Praktična vaja: Krmiljenje živine.	Pravilno krmiljenje, krma, mešanje krme, rezanica, redilnost raznih krmil, napajališča.	Krmila za različne živali, načrt napajališča, posode itd.	Dular: umna živinoreja. Pire: Mlekarstvo.	Krmiljenje raznih živali naj se opazuje ali vrši.
26	Praktična vaja: Cepljenje.	Cepljenje v preklad, sklad, sedlo, žleb, sajenje dreves, ki so se cepila.	Cepilno orodje, noži, račja, cepilni vosek itd.	Pire: Vrtnarstvo. Kuralt: Umni sadjerejec.	Priredi se lahko tudi izlet v drevesnico.
27	Praktična vaja: Gnojna greda.	Napravljanje najprimitiv. gnojne grede, obdelovanje, sejanje itd.	Razna vrtna orodja, načrt za gnojno gredo.	Isto.	—
28	Praktična vaja: Pritlična drevesa.	Vzgojevanje pritličnih dreves, pravilno obrezovanje, špalirji.	Drevesne škarje, nož, cep. vosek, kolčki itd.	Isto.	—
29	Praktična vaja: Sejanje in sajenje.	Kopanje ali oranje, sejanje, sadenje krompirja, na vrtu in kmet. preizkuševalnici.	Orodja, plug, brana, semena itd.	Isto in Rohrman: Poljedelstvo. Povše: Umni sadjerejec.	—
30	Praktična vaja: Visokodebelna drevesa.	Vzgojitev visokodebelnih dreves, vzgojitev krone, obrezovanje, precepljenje.	Cepilne priprave, drevesne škarje itd.	Pire: Vrtnarstvo. Kuralt: Umni sadjerejec.	Pomaga se lahko tudi v drevesnici, ako se je na šol. vrtu že izvršilo.
31	Praktična vaja: Sočivje.	Sajenje graha, fižola, boba, leče, zatikanje palic.	Mala motika ali klin za presajanje.	Pire: Vrtnarstvo. Rohrman: Poljedelstvo.	—
32	Praktična vaja: Presajanje.	Presajanje: solate, pese, sajenje, ohrovt, kolerabe, kumar in cvetje, zalivanje.	Klin za presajanje, škropilnica.	Isto.	—
33	Praktična vaja: Pokončavanje mrčesa.	Pokončavanje hroščev, gosonic, odpravljanje mravelj, uši itd.	Slike škodljivih živali, posode itd.	Pire: Vrtnarstvo. Kuralt: Umni sadjerejec. Rant: Opis sadjereji škodlj. mrčesov.	Naj se pomaga tudi drugim sadjerejoem.
34	Praktična vaja: Pletev in druga dela.	Pletev na vrtu, v drevesnici in preizkuševalnici, uničevanje plevela, rahlanje zemlje.	Plevnica in druga orodja.	Rohrman: Poljedelstvo. Pire: Vrtnarstvo. Povše: Umni kmetovalec.	—
35	Praktična vaja: Pomladna revizija čebel.	Natančno pregledovanje, pogovor o raznih boleznih, nezgodah itd.	Orodja, posode, satovje, pitalne priprave.	Lakmajer: Čebelar. Janša: Popolni nauk o čebelarstvu.	Če nima šola čebelnjaka, pri kakem čebelarju.
36	Praktična vaja: Drugo cepljenje.	Cepljenje na živo oko in za lub — divjakov in vrtnic.	Cepilne priprave, nož za okuliranje.	Pire: Vrtnarstvo. Kuralt: Umni sadjerejec.	—
37	Praktična vaja: Krmila.	Pridelovanje raznih krmil za različne domače živali, košnja, sušenje, spravljjanje.	Semena vseh krmil, kosa, grablje, osla itd., stroji.	Povše: Umni kmetovalec. Rohrman: Poljedelstvo.	Naj se opazuje in pomaga tudi na travnikih kmetovalecem.
38	Praktična vaja: Zatiranje škodljivih rastlin.	Škodljive rastline, strupene rastline. Predenica, mah še posebno, zatiranje.	Razne rastline, strupene in škodljive. Tudi slike nekaterih.	Isto in Ellenšek. Naše škodljive rastline.	—
39	Praktična vaja: Najpotrebnejše o trtovej.	Amerik. divja trta, cepljenje v zeleno, škropljenje in žvepljanje.	Cepilno orodje, stroji za škropljenje, žvepljanje.	Pire: Vrtnarstvo. Gombač: Izboljšanje vinogradov.	—
40	Praktična vaja: Trtoveja.	Naša domača trta, gribenčanje, škropljenje, žvepljanje, trtna uš.	Isto.	Isto in orodja, slike.	—

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Ljubljanskemu učiteljsstvu! Učiteljski izlet to nedeljo, 6. junija, popoldne je k Urbanku na Posavje.

Socialni odsek.

Goriško.

Izredni občni zbor „Tolminskega učiteljskega društva“ se vrši dne 6. junija t. l. ob 9. predpoldne.

Dnevni red:

1. Predsednikov nagovor.
2. Procentni računi v ljudski šoli, predovariš Anton Kutin.
3. O organizaciji učiteljskega stanu, povotariš Josip Rakovšček.
4. Volitev delegatov k zborovanju „Zaveze“.
5. Morebitni predlogi.

Občni zbor se vrši v šol. prostorih. K obilni udeležbi vabi

o d b o r.

Srednješolski vestnik.

** Imenovanje. Za ravnatelja na goriški c. kr. višji realki je imenovan Viktor Sloppl. Kadenberg, dosedaj profesor na c. kr. višji realki v Celovcu.

** Pismena matura. Od 24. do 27. maja se je vršila na goriški gimnaziji pismena matura. Slovenskih kandidatov je 21. — Od 2. do 5. junija se je vršila pismena matura na realki v Idriji.

** Josip Jerše, učitelj veronauka na nemški gimnaziji v Ljubljani, je postal profesor. — Prof. Wester v Ljubljani je pomaknjen v 8. činovni razred.

Politiški pregled.

* Avstrija se udeleži italijanske razstave v Rimu l. 1911. „Neues Wiener Tagblatt“ poroča, da je doznal iz povsem dobro poučenega vira, da so se končno merodajni avstrijski krogi vendarle odločili za udeležbo na italijanski razstavi v Rimu leta 1911. Avstrija bo oficialno zastopana na omenjeni razstavi.

* Znani Axmanov predlog iz nižje-avstrijskega dež. zbora, da naj se proglasi nemščina kot izključni učni jezik na Nižnjem Avstrijskem, ni dobil cesarske sankcije.

* Vseslovanski kongres v Petrogradu. Na vseslovanskem kongresu, ki se je te dni vršil v Petrogradu, se je sklenilo, da se najdalje do l. 1912 priredi v Petrogradu vseslovanska razstava. Ravnotako se je na omenjenem kongresu tudi sklenilo, ustanoviti vseslovansko banko z ustanovno glavnico 50 milijonov kron. Poročal je o tem posl. Ivan Hribar.

* Bojkotno gibanje Madjarov proti Avstriji. V klubu stranke neodvisnosti je delal poslanec Zachyenyi propagando za to, da bi se zaradi vedanja avstrijskih krogov v ogrski krizi proglasil bojkot avstrijskih industrijskih izdelkov in avstrijskih kopališč. Več poslancev je že obljubilo, da bodo vbočede na ljudskih shodih in na shodih volitev nastopali za bojkotno gibanje. Velika nesreča za avstrijsko in-

dustrijo to nikakor ne bo, ker je Ogrska še vedno navezana na avstrijski trg. Mi bi jim mogli ravno toliko škodovati z bojkotom ogrske moke, kolikor oni nam z bojkotom naše industrije.

* Proti veleizdajniškemu procesu. Björnson je priobčil v listih velik članek proti takozvanemu veleizdajniškemu procesu v Zagrebu in proti preganjanju Srbov. Björnson se ostrimi besedami obsoja proces, način, kako se ta vodi, in sodnike, ki jim je poverjen. Na koncu članka apelira Björnson na avstrijsko in ogrsko vlado ter se obrača na ves kulturni svet, da bi napravil konec zagrebskemu procesu, ki je prava sramota justice.

* Zopet nova madjarska šola na Hrvaškem. „Hrvatsko Pravo“ poroča, da je ustanovitev madjarske šole v Pleternici sklenjena stvar. Meščani pleterniški so hoteli na javnem shodu protestirati proti madjarski šoli, a oblastnija je nameravani protestni shod prepovedala.

* Ureditev črnogorskega vprašanja. Iz Petrograda javljajo, da je poslala Črnagora veleizdajniško, v kateri se brezpogojno obvezuje, da zapre barsko pristanišče vojnim ladjam. Po tej izjavi je avstrijska vlada poslala Rusiji noto, v kateri privoljuje, da se dotični odstavek § 6. člena 29 berlinske pogodbe odpravi.

* Turčija. Sultan je potrdil smrtne obsodbe nad več evnuhov, uradnikov in častnikov prejšnjega režima. Devet visokih dostojanstvnikov Abdul Hamidovih bodo internirali v trdnjavih, blizu 100 so jih pa oprostili, med njimi Abdul Hamidovega ljubljence, prvega evnuha Nadir-ago, ki je mladoturkom izdal tajnosti Jildica. — Uradni list dokumentuje, da bi bili v Damasku izbruhni nemiri. General Mahmud Šefket-paša je odklonil nameravano podeljenje medalij vojakom operacijske armade in si je izgovoril le izredne pokojnine invalidom.

Jubilejski dar.

Učiteljsvo — sebi! Tov. Angela Troštova iz Vodice 2 K; Posojilnica za Ilirsko-Bistriškiokraj 50 K; Kmetška posojilnica ljubljanske okolice 50 K; pri poučnem sestanku pri tovarišu Vinku Gregoriču v Opatjem selu zložili tovariši 8 K; učiteljski zbor II. mestne šole v Ljubljani namesto venca na grob tovarišu Frančišku Bahovcu 24 K; skupaj 184 K; zadnjič izkazanih 63786 K; doslej darovanih 77186 K. Bog plati!

Vestnik.

Letnino za učiteljski konvikt je plačal tov. Adolf Peršič iz Voglarjev pri Gorici. Bog plati!

Tovariši in tovarišice, naročajte pridno Rapetovo (Mladini I. zv.) in Slapšakovo knjižico (Spisi Mišjakovega Julčka I. zv.) za šolske knjižnice! Kolikor razredov srednje in višje stopnje ima šola, toliko knjig vsakega pisatelja imej šola v knjižnici. Čisti dobiček je namenjen „konviktu“. Knjigi se dobita v Učiteljski tiskarni in velja vsak zvezek 1 K. — Z Ganglovim zvezkom je zamuda, ker ne moremo dobiti pravočasno potrebnih klišejev. To bo krasna knjižica.

Dobro je pogodil! Naš vrli tovariš in prijatelj Glihtisti iz Cokelburga je poslal našemu uredniku, to ljubeznivo pisemce:

Dragi! — Še je čas! Spokori se in reši svojo dušo po teh-le navodilih:

Kar Slomškarjem obesi se za škrice, iz pekla, brate, precej prideš v vice, a če Lampetu poljubiš še roko, preskočiš vice, greš takoj v nebo!

Hvala za prijazno navodilo! Priporočamo ga v vsestransko uvaževanje! Naš urednik izjavlja, da se bo ravnal natančno po njem!

V tečaj za vzgojo slabomumnih otrok, ki se je otvoril dne 3. t. m. na Dunaju in bo trajal en mesec, so šli iz Ljubljane gg. c. kr. vadniški učitelj Ivan Krulec, mestni učitelj Jakob Dimnik in mestna učiteljica Ana Lebar.

Deželni šolski svet v Ljubljani je sklenil: 1. Predsedstvo dež. šolskega sveta se naprosi, da čimprej razdeli med člane dežel. šolskega sveta poročilo: a) kakšna je obstoječa jezikovna praksa v občevarstvu šolskih nadzorovalnih in upravnih oblasti samih med seboj in s podrejenimi organi, z deželnim odborom in o razpisih službenih mest; b) v kakem jeziku se vrše konference, odnosno se vodi zapiski in glavni katalogi po srednjih šolah, izdajajo izpričevala in letna poročila? 2. Predsedstvo dež. šol. sveta se pozivlja, da spravi že sedaj jezikovno poslovanje navedenih oblasti, odnosno organov v soglasje s fakičičnimi jezikovnimi razmerami in potrebami v deželi. — S tem je storjen prvi korak, da se uvede slovensko poslovanje na slovenskih naših učnih zavodih. In pripoznati se mora, da se je ta važni korak mogel le zaradi tega storiti, ker se je pomnožilo število deželnooborniških zastopnikov v dežel. šolskem svetu.

Discipliniranje. Nadučitelju v Št. Lorencu na Dolenjskem so nakopali velikansko

disciplinarno preiskavo. Vse se je skrčilo na neko izposojeno zastavo in na slučaj, da je nadučitelj pri neki priiki hotel — reci: samo hotel — proti volji župnika na koru neke podružnice z drugimi pevci peti. Izrekla se je kazen pismene graje, ali g. Kaltenegger, ki z navdušenjem opravlja posel klerikalnega višjega sodnika pri eksekucijah naprednih učiteljev, je v eni sapi z grajo predlagal premešitev iz službenih ozirov — v Banjaloko. Selitev v Banjaloko je gotovo dosti občutnejša kakor vsaka pismena graja! Taka premešitev nadomešča prav občutno tisto disciplinarno kazni, ki bi jo bil g. vitez rad predlagal, pa je pri obstoječih zakonih ni mogel! Imamo občutek, da se je vitez Kaltenegger s to premešitvijo nalašč tako požuril, da bi učiteljsko mesto v Belipeki, za katero je prosil tov. Potokar, rešil kakemu Nemcu! Drugih pripomb pač ni treba zapisati.

Osebnosti na Kranjskem. Imenovani so: Gabrijela Cerar za sv. Križ pri Kostanjevici; Anton Šilar za Brusnice; Ivan Žagar za Kamno gorico; Milena Kavčič za Mirno peč; Adela Reven za Srednjo vas pri Kočevju; Josip Erker za Poljane; Ana Kiler za Trebnje; Anton Lamut za Radeče pri Zidanem mostu; Fran Delcort šolskim voditeljem za Sveto goro pri Litiji; Fran Potokar za Banjaloko; Severa Rajl za Boštanj. Upokojeni so: Serafina Kováč-Jamšek na Brezovici in Helena Peče-Junovič v Kočevju.

Šola v Št. Janžu na Dolenjskem se razširi v štirirazrednico, v Cerkljah na Dolenjskem pa v petrazrednico.

Kaj pa drugo učiteljsvo? Deželni odbor je baje sklenil, da se pomakne katehet Ažman na meščanski šoli v Postojni iz IV. plač. razreda v I. plač. razred. Kaj pa drugo učiteljsvo?

Skratlica se je pojavila med šolsko mladino v Sori. Šolo so zaprli. Ukrenjene so stroge odredbe, da se bolezen ne zanese v okolico.

Svobodnozidarske lože v Bosni. „Novy Věk“ javlja, da se snuje v Bosni in Hercegovini svobodnozidarska loža, ki jo ustanovi osrednja madjarska loža v Budimpešti.

Hajdnova stoletnica. V Eisenstadtu se je vršila pretekli četrtek stoletnica nemškega komponista Hajdna, ki je zložil tudi našo cesarsko himno. Prišlo je tja z Dunaja mnogo odličnjakov, med njim naučni minister Stürgh, namestnik grof Kielmansegg, župan Lueger in drugi. Med slavjem je govoril dr. Lueger v cerkvi govor, v katerem je rekel, da polaga s ponosom venec na grob začetnika avstrijske himne. Svoj govor je končal z besedami: „Živio cesarstvo per omnia saecula saeculorum“. Popoldne je bila svečanost na dvoru kneza Esterhazyja, kamor je došel en uradnik in naznanil, da se dr. Lueger z zastopniki Dunaja ne more odzvati vabilu k slavnosti na dvor madjarskega kneza, kjer se ne sme svirati cesarske himne.

Za novo šolo v mostah pri Ljubljani je daroval g. Ilija Predovič, veletržec in posestnik v Ljubljani, stavbišče, vredno nad 10.000 K, in 1000 K v gotovini. S tem plemenitim darilom je zgrada prepotrebne šole zagotovljena. Čast vrlomu rodoljubu!

Družba sv. Cirila in Metoda razpolaga stalno z narodnim kolkom in računskimi listi. V poslednjem času so naročila bolj redka, kar čuti družbena blagajnica precej neprijetno. Priporočajoč, da se obilno naroča blago, ki ga razprodaja družba in ki je slovenstvu v obrambo in prosveto, pripominjamo, da nabirajo Nemci kar dva milijona v — protislovanske namene.

Spomin. Dne 30. maja t. l. je preteklo 30 let, odkar je umrl slov. skladatelj Avgust Leban, c. kr. vadniški učitelj v Gorici, v 32. letu svoje dobe.

Popravek. V podlistek v zadnji številki „Učit. Tov.“ se je vrinilo sicer več tiskovnih pogreškov, ki so vendar taki, da ne motijo in jih vsak lahko sam popravi. — Popraviti pa moramo v 3. koloni izjavo, da je Rapè dovršil svojega Daneta v 14 dneh. V resnici ga je spisal o božičnih počitnicah l. 1907. v 4 (štirih) dneh!

Razgled po šolskem svetu.

— Nemško šolo brez otrok imajo na Češkem v Stražovi že tri leta. Občina je zahtevala, da bi bila nemška šola razpuščena, toda dosedaj brez uspeha. Ta unikum je mogoč samo v — Avstriji. Seveda gre tukaj za nemško šolo. Saj se razumemo!

— Italijanska univerza v Trstu. Kakor se poroča nekemu italijanskemu listu v Rimu, vlada nikakor ne misli ustanoviti italijanske univerze v Trstu. Razlogi so, ker se Avstrija boji za svoj vpliv ob Adriji in v Orientu sploh. A vlada se ne boji samo italijanske, marveč tudi slovenske propagande. Na italijansko univerzo v Trstu bi prišlo dosti Bosancev in Srbov, ki bi gotovo delali v Trstu nevarno propagando. Trst je torej izključen kot sedež bodoče italijanske univerze. A tudi na Dunaj ni lahko misliti. Ostal bi torej edino le Trident.